

WIN

WIN – Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima
Interreg Programa za Dunavski region 2021–2027

PODRŠKA ZAPOSŁJAVANJU ŹENA U INDUSTRIJSKIM REGIONIMA

WIN Policy Brief za nacionalne aktere

Podsticajni okviri za inkluzivno tržište rada

KLJUČNA PORUKA

Źene predstavljaju značajan, često visoko kvalifikovani deo radne snage u industrijskim regionima dunavskih zemalja. Međutim, njihovo učešće u zapošljavanju uslovljeno je strukturom obrazovnog sistema, tržištem rada, infrastrukturom za brigu i negu, kao i ustaljenim rodnim obrascima.

Na ove uslove utiču različiti nivoi upravljanja. Iako su mnoge prepreke najvidljivije na lokalnom i regionalnom nivou, nacionalni akteri (stejkholderi) imaju ključnu ulogu u stvaranju podsticajnog okruženja, jer definišu okvire koji određuju pristup razvoju veština, sistemima zapošljavanja i socijalnoj infrastrukturi, u skladu sa specifičnostima pojedinih regiona.

Za rešavanje ovih izazova neophodni su usklađeni nacionalni okviri i rodno senzitivni instrumenti javnih politika prilagođeni specifičnostima pojedinih regiona, koji omogućavaju jednak pristup zapošljavanju, razvoju veština i profesionalnom napredovanju u svim regionima. Stoga je unapređenje rodne ravnopravnosti na tržištu rada preduslov za inkluzivni privredni rast, konkurentnost i društvenu koheziju.

Ovaj Policy Brief (Dokument za javne politike) pruža praktične smernice nacionalnim akterima kako bi podržali i unapredili uslove za rodno ravnopravno tržište rada u industrijskim regionima.

1. ZAŠTO JE OVO VAŽNO

Projekat WIN – Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima bavi se ukorenjenim rodnim nejednakostima u zapošljavanju u industrijskim gradovima i perifernim industrijskim zonama Dunavskog regiona. Ove regione karakterišu strukturni izazovi, uključujući koncentraciju privrednih aktivnosti u ograničenom broju sektora, neusklađenost između veština i potreba tržišta rada, kao i ustaljene rodne obrasce koji utiču na izbor obrazovanja i profesionalnog puta.

Jedan od glavnih zaključaka pilot-aktivnosti projekta WIN jeste da su lokalna i regionalna primena od presudnog značaja za ostvarivanje konkretnih promena na terenu, dok su nacionalni okviri od ključnog značaja za širenje, održivost i sistemsku primenu uspešnih pristupa. Efikasnost promena zavisi od međusobnog delovanja lokalno testiranih rešenja i usklađenih nacionalnih okvira javnih politika, koji omogućavaju njihovu širu primenu i dugoročnu održivost.

Rezultati projekta WIN pokazuju da nacionalni okviri određuju da li će lokalno razvijena rešenja biti primenjena u širem obimu, dugoročno održiva i integrisana u sistemske javne politike.

2. ŠTA DAJE REZULTATE

NACIONALNI STRATEŠKI PRAVCI ZA STVARANJE PODSTICAJNOG OKRUŽENJA

STRATEŠKI PRAVAC 1

EKONOMSKO UČEŠĆE I RAZVOJ VEŠTINA

Omogućavanje pristupa
kvalitetnom zapošljavanju i
perspektivnim sektorima

Ovaj pravac zahteva nacionalne okvire koji oblikuju sistem razvoja veština, politiku zapošljavanja i strategije ekonomske tranzicije. Njegov cilj je unapređenje učešća žena u kvalitetnom zapošljavanju i perspektivnim privrednim sektorima.

MERE NA NACIONALNOM NIVOU:

01

Promovisanje rodno uravnoteženog učešća na tržištu rada kroz nacionalnu strategiju zapošljavanja i nacionalnu strategiju rodne ravnopravnosti

04

Jačanje podrške ženskom preduzetništvu i unapređivanje pristupa finansiranju

02

Usklađivanje nacionalnih strategija razvoja veština sa promenama na tržištu rada (digitalna i zelena tranzicija, STEM oblasti)

05

Promovisanje aktivnih mera tržišta rada koje su rodno senzitivne i prilagođene specifičnostima pojedinih regiona

03

Proširivanje mogućnosti za celoživotno učenje, prekvalifikaciju i razvoj veština kod žena

06

Podrška uspostavljanju strukturnih mehanizama za povratak na posao i ponovno uključivanje u profesionalni život

PRIMER DOBRE PRAKSE:

[Dan jednakih zarada Slovačka](#)

Dan jednakih zarada Slovačka (Equal Pay Day Slovakia) je nacionalna kampanja koja predstavlja značajnu platformu za otvorenu diskusiju o rodnom jazu u zaradama. Kampanja podiže svest o ovom pitanju i promoviše rešenja na nivou pojedinaca, kompanija i javnih politika. Okuplja ključne aktere, uključujući eksperte, poslodavce, državne institucije, organizacije civilnog društva, medije i širu javnost, čime omogućava razmenu različitih perspektiva i doprinosi razvoju praktičnih rešenja. Kampanja obuhvata niz aktivnosti koje se sprovode tokom cele godine, a završavaju se centralnom konferencijom, čime se obezbeđuje kontinuiran i sveobuhvatan pristup smanjenju rodnog jaza u zaradama i promovisanju rodne ravnopravnosti u oblasti zarada i prihoda.

STRATEŠKI PRAVAC 2

SOCIJALNA INFRASTRUKTURA I USLUGE

Smanjenje strukturnih prepreka za učešće žena na tržištu rada

Ovaj pravac zavisi od nacionalnih ulaganja i regulatornog okvira u oblasti sistema brige i nege, mobilnosti i uslova rada. Njegov cilj je unapređenje učešća žena na tržištu rada u svim regionima.

MERE NA NACIONALNOM NIVOU:

01

Ulaganje u dostupne sisteme brige o deci i starijim osobama

02

Promovisanje fleksibilnih oblika rada kroz radno zakonodavstvo i odgovarajuće podsticaje

03

Unapređenje saobraćajne povezanosti i mobilnosti radi boljeg pristupa radnim mestima iz perifernih regiona

04

Uključivanje aspekata ekonomije brige i nege u nacionalne razvojne strategije

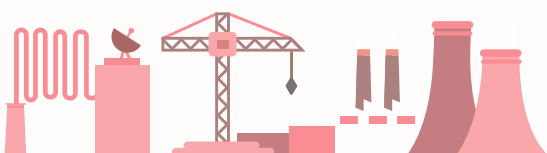
05

Promovisanje rodno senzitivnog pristupa u pružanju javnih usluga

PRIMER DOBRE PRAKSE

[Gerontodomaćice](#) [Bosna i Hercegovina](#)

Inicijativa „Gerontodomaćice“ u Bosni i Hercegovini predstavlja model koji se može primeniti i u drugim sredinama, povezujući infrastrukturu za brigu i negu sa većim učešćem žena na tržištu rada. Obezbeđuje dostupne usluge brige o starijim osobama, istovremeno stvarajući fleksibilne mogućnosti zapošljavanja sa nepunim radnim vremenom za žene, posebno u ruralnim područjima. Kroz formalnu obuku, sertifikaciju i plaćeno zaposlenje, ova inicijativa vrednuje ranije neplaćeni rad u oblasti brige i nege. Ovakav pristup doprinosi jačanju društvene povezanosti i ekonomskom i društvenom osnaživanju žena u lokalnim zajednicama.

3. IMPLIKACIJE ZA JAVNE POLITIKE

Efikasno delovanje na nacionalnem nivou zahteva usklađene sistemske okvire, koji povezuju oba pravca i obezbeđuju usklađenost između politika zapošljavanja, sistema razvoja veština i socijalne infrastrukture.

Prioriteti delovanja su:

**Jačanje sistema
razvoja veština i
unapređenje
mogućnosti za
zapošljavanje**

**Obezbeđivanje
delotvorne socijalne
infrastrukture i
sistema brige i nege**

**Podrška lokalnim i
regionalnim
inovacijama kroz
stabilne nacionalne
okvire javnih
politika**

Nacionalni akteri imaju ključnu ulogu u primeni uspešnih lokalnih i regionalnih inicijativa u širem obimu, njihovoj održivosti i integrisanju u šire okvire javnih politika. Istovremeno, oni obezbeđuju da se nacionalne strategije i smernice dosledno prenose i sprovode na regionalnom i lokalnom nivou.

4. KONTAKT

Projekat WIN doprinosi razvoju javnih politika u okviru Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUŠDR), pružajući podršku kreiranju inkluzivnih tržišta rada, zasnovanom na dokazima.

Projekat WIN – Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima

Vodeći projekat Prioritetne oblasti 09 Strategije EU za Dunavski region 2025 (Flagship project of EUSDR PA09 2025)

Interreg Program za Dunavski region 2021–2027

<https://interreg-danube.eu/projects/win>

Koordinator:
Jani Kozina (ZRC SAZU), jani.kozina@zrc-sazu.si

5. BAZA I IZVORI PODATAKA PROJEKTA WIN

Ovaj Policy Brief zasniva se na nalazima i pilot-aktivnostima projekta WIN - Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima

Baza i izvori podataka obuhvataju

- Video o projektu
- Transnacionalno istraživanje o rodno uslovljenim preprekama na tržištu rada
- Istraživanje lokalnih tržišta rada u regionima obuhvaćenim projektom WIN, zasnovano na studijama slučaja
- Dokumentaciju pilot-aktivnosti sprovedenih u sedam industrijskih regiona
- Zbirku primera dobre prakse u oblasti zapošljavanja žena i socijalnih inovacija iz svih 14 zemalja Dunavskog regiona
- Intervjue sa relevantnim akterima i analizu javnih politika
- Preporuke za javne politike za upravljanje na više nivoa u Dunavskom regionu

Svi rezultati projekta dostupni su na internet stranici projekta na:

<https://interreg-danube.eu/projects/win/results>

Pripremili

Pripremili: Jörn Harfst, Mariia Rastvorova i Simone Kocher (Univerzitet u Gracu) i Jani Kozina (ZRC SAZU), u ime konzorcijuma projekta WIN.

Finansiranje: WIN projekta - Unapređenje položaja žena na tržištu rada u perifernim industrijskim regionima podržan je kroz Interreg Program za Dunavski region 2021–2027 i sufinansiran sredstvima Evropske unije.

Odricanje od odgovornosti: Stavovi izneti u ovoj publikaciji predstavljaju stavove autora i ne odražavaju nužno zvanične stavove Evropske unije, Interreg Programa za Dunavski region, koordinatora prioriternih oblasti Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR) niti samih prioriternih oblasti.

Napomena: Ovaj Policy Brief odražava nalaze i preporuke razvijene u okviru projekta WIN i namenjen je podršci dijalogu o javnim politikama u okviru Strategije Evropske unije za Dunavski region (EUSDR). Ne predstavlja zvaničan stav niti dokument javnih politika koordinatora bilo koje prioritne oblasti Strategije Evropske unije za Dunavski region.

© 2026 Univerzitet u Gracu. Umnožavanje je dozvoljeno uz navođenje izvora.

Dizajn i priprema: Kocher, S.

Ilustracije: PiNA, Kocher, S.

Predloženi citat:

Harfst, J., Rastvorova, M., Kocher, S. i Kozina, J. (2026). Podrška zapošljavanju žena u industrijskim regionima. WIN Policy Brief za nacionalne aktere – Podsticajni okviri za inkluzivno tržište rada. Univerzitet u Gracu, WIN projekat, Interreg Program za Dunavski region 2021–2027.